

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра журналістики та філології

**ВІДЕОНАРИС У КОНТЕКСТІ АВТОРСЬКОЇ ТЕЛЕВІЗІЙНОЇ
ЖУРНАЛІСТИКИ**

The video essay in the context of author`s television journalism

Кваліфікаційна робота рівня «магістр»
спеціальності 061 Журналістика
освітньої програми «Журналістика»
студентки групи ЖТ.м – 91

Чорної Ксенії Сергіївни

Науковий керівник –

Ткаченко Олена Григорівна,

доктор філ. наук, професор

Суми 2020

Бібліографічний опис

Чорна К.С. Відеонарис у контексті авторської телевізійної журналістики [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістра; спец.: 061 – журналістика / К. С. Чорна; наук. керівник О. Г. Ткаченко. – Суми: СумДУ, 2020. – 57 с.

Робота присвячена одному з найпопулярніших журналістських жанрів – відеонарису. Авторка опрацювала теорію відеонарису, зробила глибокий аналіз авторського сучасного відеонарису «Гра долі» та підготувала сценарії для трьох власних відеонарисів.

Ключові слова: авторський телевізійний продукт, відеонарис, сценарій.

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ВСТУП.....4

РОЗДІЛ I. ВІДЕОНАРИС У ЖУРНАЛІСТИКОЗНАВЧОМУ

ДИСКУРСІ.....6

1.1. Типи нарису.....8

1.2. Відеонарис як жанр художньо-публіцистичної журналістики.....11

РОЗДІЛ II. ОБГРУНТУВАННЯ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО ПРОДУКТУ.....15

2.1. Аналіз сучасного відеонарису «Гра долі»..... 17

2.2. Специфікація телевізійного продукту.....21

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....31

ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ ПРОДУКТ..... 35

1. Репортаж-нарис «Людина, яка об'єднала континенти».....35

2. Портретний нарис «Досконалість руху».....38

3. Репортаж-нарис «Між хутором і світом: культурницька місія
Пантелеймона Куліша».....46

ВИСНОВКИ.....56

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ВСТУП

Актуальність. Український телевізійний простір сьогодні – це понад сотні лише супутникових каналів, відтак боротьба за глядацьку аудиторію надзвичайно жорстка. Останніми роками не лише в українській інформаційній тележурналістиці, а й світовій, зокрема, британській ВВС, мейнстрімом стало таке явище як infotainment. Мається на увазі, що глядач навряд чи вимкне канал у той момент, коли його не тільки інформують, але й розважають. Зрозуміло, найкращий контент не тільки інформаційний, а й розважальний. Це і є, по суті, мотивацією репортерів для різноманітних експериментів саме у новинній журналістиці. Конкуренція між традиційними засобами масової інформації, такими як друковані видання, радіомовлення, телебачення та новими онлайн-виданнями, блогосферою, дедалі посилюється. І тут став у нагоді жанр нарису та його різновиди: репортаж-нарис, портретний нарис тощо.

Соціальна значущість теми кваліфікаційної роботи полягає у потребі глядача бачити на екрані справжніх героїв, адже живемо в умовах військової агресії. Найкращим способом відобразити життя є саме жанр відеонарису.

Нарисовці мають широкі можливості в зображенні дійсності. Розширюються рамки канону задля його модернізації, з'являються нові ознаки та властивості – есеїстичність, сповідальність, автобіографізм тощо. Незважаючи на стрімкий потужний розвиток медіатехнологій, жанр відеонарису в авторській журналістиці продовжує лишатись досить популярним та ефективним способом, коли необхідно не тільки донести інформацію, але й тримати увагу, зацікавити телеаудиторію, глядача. Усе це засвідчує актуальність обраної теми.

Жанр нарису – багатогранний та ефективний спосіб подати оперативний відгук на суспільно важливу подію, розкрити образ особистості, створити портрет колективу, розповісти про історію, звичаї й людей певного регіону своєї чи іншої країни. Саме тому нарис постійно привертає увагу науковців,

зокрема таких, як З. Вайшенберг, М. Галлер, В. Шнайдер, П. - Й. Рауе, Т. Беневоленська, М. Васьків, М. Глушков, О. Гусєва, М. Кім, Н. Маслова, Н. Паволва, Ю. Полежаєв, О. Тертичний, Е. Фюрзіх, Ю. Крашевський, В. Гіляровський.

Мета роботи – створити телевізійний продукт у форматі відеонарису.

Для досягнення окресленої мети було виконано такі **завдання**:

- опрацювати теорію відеонарису;
- визначити особливості відеонарису «Гра долі»;
- описати специфікацію трьох власних відеоробіт.

Практичне значення роботи полягає в тому, що створений телевізійний продукт може бути використаний для вивчення дисциплін «Телерадіовиробництво», «Журналістські жанри», «Репортерська праця».

Структура роботи. Робота складається із пояснювальної записки, до якої входять два розділи, поділені на підрозділи, списку використаних джерел, який має 41 позицію, телевізійного продукту, що включає три нариси та висновків. Загальний обсяг роботи становить 56 сторінок.

РОЗДІЛ I. ВІДЕОНАРИС У ЖУРНАЛІСТИКОЗНАВЧОМУ ДИСКУРСІ

Конкуренція між медіа посилила розважальність інформаційних повідомлень, що сприяло розвитку таких журналістських жанрів, які за своєю структурою та мовою менш формалізовані від «суворих новин». Усі ці «м'які» форми – вільні, такі, що розповідають та аналізують, – в англосаксонській журналістиці узагальнено називають feature - нарис. «Це слово принесли в Німеччину англійські контролери, котрі після війни наглядали за побудовою телерадіомовлення. Відтак, добре старе радіо передало поняття телебаченню, що розвивалося. За словом, що нічого не говорило, «ховалися» жанри програми фейлетон, репортаж та документація» [1]. Усе, що хоч трохи було документальним, тоді називали нарисом. Відтоді телевиробники, як і телеаналітики, намагаються обмежити нарис, як жанр, щоб протистояти «нерозбірливості змістів та засобів формування» й надати репортажеві його специфічний профіль.

Нарис – це журналістський жанр, який служить опису та аналізу подій і ситуацій, їх причин, а також людей та їх характеристику. Він задовольняє особливу зацікавленість багатьох глядачів і читачів у «людських» аспектах певної теми; такий фактор, як інтерес аудиторії відіграє при цьому особливу роль [2].

Форми нарису мають широке охоплення, є менш документальними та більш аналітичними; вони розкривають тему з погляду предметно-нейтрального спостерігача, який не обов'язково має бути на місці події. Доробок розглядає подію, що спостерігалася, як показовий випадок і ставить її у контекст і принагідно також у смисловий зв'язок. Метою форм нарису у телерадіомовленні є розкриття показових процесів та пояснення їхнього значення у рамках смислового зв'язку [3].

Функції нарису полягають у тому, щоб розширити зображальні можливості журналістики: за допомогою інформації ще й розважати, дати можливість зазирнути по той бік фактів, пояснювати їх та уводити в контекст,

допомагати інтерпретувати матеріал та орієнтуватися в ньому глибоко, розглядати тему та узагальнювати [4].

До нарисів традиційно звертаються на телебаченні, щоб представити інформацію у розважальному ключі. Для цього журналісти використовують багатоманітні акустичні та оптичні можливості телемонтажу [5].

Основне в нарисах – опис людей. Люди – найцікавіший матеріал для глядачів. Персоналізація допомагає конкретизувати теми та наповнює барвами журналістський виклад. Коли журналіст робить профільний вступ, глядачі одразу можуть ідентифікувати головного героя [6]. Однак у портретних нарисах, з драматургічних причин, повна ідентифікація часто відбувається значно пізніше.

1.1. Типи нарису

Жанр нарису поєднує в собі багато різноманітних типів. Він може бути як інформаційним, супровідним, тематичним, так і репортажем, і портретним нарисом. Далі зупинимось конкретніше на кожному з них.

Матеріали, у яких актуальні новини або події подають у вільнішій формі та за допомогою оповідних засобів, ми називаємо інформаційними нарисами. У них змішуються кореспондентський звіт про подію та розважальні виражальні засоби, причому особливо підкреслюються людські аспекти інформації (наприклад, візуальні наслідки) [7]. Кожного разу журналіст мусить вирішувати, на чому він робитиме наголос: на фактах чи на людському аспекті. У будь-якому разі принципові проблеми розкриваються опосередковано [8].

Супровідні нариси публікуються, також, як доповнення до актуальних інформаційних повідомлень про певну подію або особистість. Вони служать для того, щоб ввести подію в якийсь контекст, розкрити її наслідки або докладніше висвітлити її важливі подробиці у репортажному стилі. При цьому часто подію намагаються конкретизувати шляхом персоналізації [9].

Нарис-репортаж має в європейській журналістиці довгу та щасливу традицію. У підручниках приділено чимало уваги тому, щоб упорядкувати наявні дефініції цієї зображальної форми та виявити найголовніше. З огляду на автора-кореспондента називають такі ознаки, як автентичність суб'єктивність та індивідуальність, з огляду на підхід до подання теми розрізняють зображення, спостереження та розповідь [10].

У підручниках зауважують, що всі спроби дати дефініцію репортажу принесли результати, які скоріше бентежать, і що перехід від репортажу до нарису виявляється плинним [11]. Але разом з тим, і надалі робляться спроби розмежувати обидві форми як самостійні жанри: нарис описує ситуації, тоді як репортаж зображує події (або переживання героя).

У північноамериканській журналістиці таким нюансам не надають великого значення. Там навіть не має відповідного терміна для визначення

репортажу [12]. Нарис розуміють як загальне поняття для різних суб'єктивних зображальних форм. Якщо наслідувати цю практику, то варто з'ясувати певні специфічні риси тих матеріалів, які ми відносимо до репортажних нарисів. Наприклад, там на першому плані знаходиться опис подій або людей з погляду журналіста-спостерігача. Це свідомо суб'єктивна форма, що разом з тим не перетворюється на коментар [13].

У портретних нарисах за допомогою описів людей (або місць) можуть бути поставлені певні проблеми чи схарактеризовані певні явища. Для портретних нарисів передусім важлива точність спостережень, однак велике значення має і образна мова [14]. Характерні риси мають бути пророблені якомога виразніше.

Слід звернути увагу на портретний нарис, як вид нарису в цілому. Даний жанр являє собою різновид опису, в якому особливу увагу автор приділяє розкриттю героя як особистості, показуючи на його прикладі типові риси, що характеризують сучасне суспільство. Метою такого нарису є розкриття характеру людини, яка є героєм сюжету [15]. Для виконання цієї мети необхідно показати, яким цінностям служить герой, що є для нього сенсом існування.

Ключовою характеристикою портретного нарису в тележурналістиці є те, що він являє собою прикордонний жанр, що вбирає типологічні риси документального та художнього кіно. Часто портретні нариси спираються на розмови, які журналіст провів з героями матеріалу. Один із прийомів, що використовують при відтворенні інтерв'ю, полягає в зображенні того, що робить співрозмовник, коли говорить або навпаки поза розмовою. Головне завдання – передати атмосферу розмови, «розбавити» довгі мовні пасажі. Якщо це завдання виконують вдало, то зі справді мозаїчної структури нарису постає характер співрозмовника. Трапляються портретні нариси предметом яких є певне місце. У такому разі автор намагається виділити особливе, незвичне. Зазвичай таке відео починається зі сцени [16].

Сутність тематичного нарису полягає в більш фундаментальному розгляді певної проблеми. Саме в цьому типі журналістського твору мають бути глибоко розкриті характерні ознаки предмета кореспонденції. У тематичних нарисах окремий випадок часто показують як типовий для явища чи принципової проблеми [17].

Якщо в тематичному нарисі окремі постаті ілюструють те, що має відношення до більшої групи, то автори використовують відомий ефект: точно описана окрема доля часто залишає сильніше враження, ніж абстрактний узагальнюючий огляд або сухі цифри [18].

У тематичних нарисах робиться спроба за допомогою конкретизації та персоніфікації звернути увагу на більш фундаментальні проблеми, які були актуалізовані завдяки певним подіям. Метою такого нарису може стати й ґрунтовний розгляд певної проблеми [19]. Однак при цьому автор часто описує окремий випадок і використовує елементи портретного матеріалу.

Отже, предметом відеонарису може бути будь-який факт, особистість чи явище реальної дійсності, взятий як проблема, у площині своєї суспільної, моральної, загальнолюдської значущості. Основою для такого відеонарису завжди є авторська думка.

1.2. Відеонарис як жанр художньо-публіцистичної журналістики

Відеонарис як жанр художньо-публіцистичної журналістики спрямований на яскраве і наочне висвітлення події, розкриття образу цікавої людини, на опис побуту або звичаїв певного соціуму. Він містить в собі велику кількість різних засобів художньої виразності. Певна подія або портрет героя розкривається через мовну характеристику, пейзажні замальовки, фактологічні деталі, зйомку із незвичних ракурсів [21].

Часом в основі нарису використовується психологічний аналіз. За своєю структурою нарис може складатися із синтезу різних жанрів: звіту, репортажу, документального кіно [22]. Це говорить про жанрову свободу жанру, що дозволяє автору змінювати кадри, ритміку викладу матеріалу.

В галузі журналістики нарис спрямований на аналіз різних фактів і явищ соціуму [23]. Таким чином, проаналізувавши визначення словників, можна зробити висновок, що основою нарису, як художньо-публіцистичного жанру журналістики буде документальність, достовірність описуваних подій, підтвердження фактами.

Нарис містить справжні імена і прізвища зображуваних осіб, реальні місця подій, обставини, час дії. У художньо-публіцистичних жанрах, цей жанр займає провідне місце, так як поєднує в собі всі функції масової комунікації. Він займає прикордонне місце між публіцистикою і художньою літературою [24]. З художньої літератури нарис отримав художність і образність, з журналістської творчості - фактологічну точність, адресність і конкретність. Таке поєднання дозволило авторам використовувати велику кількість художньо-виразних засобів для відображення навколишньої дійсності. У жанрі нарису працювали більшість українських письменників: І. Нечуй-Левицький, П. Мирний, М. Коцюбинський, М. Хвильовий, В. Минко, В. Кучер, Д. Ткач, В. Дрозд [25].

Нарис в публіцистиці є найпопулярнішим жанром, так як він побудований на засадах драматургії, на фактах. Саме це зближує його з художніми жанрами. Відмінною рисою є глибина авторського осмислення,

оскільки нарис не так є описовим, скільки втілює в собі творчу свідомість автора [26]. Нарівні з фактологічними подіями не останнє місце в нарисі займає особистість автора. Художньо-виразні засоби в нарисі мають принципове значення. До них відносять: стиль, мову, вибір епітетів і порівнянь, композиція та інше [27].

При виборі проблемної ситуації як предмета відеонарису, доцільним буде використання теоретичного методу. При виборі предметом дослідження особистості слід використовувати художній метод, який дозволяє представити психологічний аспект особистості [28]. Автори більшості нарисів, незважаючи на аналітичний і дослідницький характер своїх творів, використовували художній метод. У сучасній же дійсності, нарис більшою мірою наповнений документалізмом, часто на шкоду художньому початку. Це пов'язано з тим, що події, які показує автор, носять драматичний характер, сюжети подібних нарисів містять сенсації. Відповідно, подібні сюжети і так привертають увагу глядача своєю інформацією. Саме тому потреба в інтенсивній художній переробці вихідної інформації нерідко стає зайвою. Це обумовлено тим, що автор, як предмет зображення вибирає найбільш яскраву, показову подію з дійсного життя [29].

Драматургія нарису будується на класичному прикладі боротьби добра і зла, справедливості і несправедливості, закону і злочинності, що є класичним для художніх творів [30]. Автор нарису дає оціночні судження на ту чи іншу проблематику, об'єднує різні факти, розділені часом і простором. Найчастіше авторські судження стають стрижнем нарису, задають його структуру, навколо них групується весь матеріал, підтверджений аргументами.

На відміну від художніх творів, герої нарису реальні. Жоден жанр журналістики не встановлює такого тісного просторово-часового зв'язку між героєм і його аудиторією. У нарисі часто використовується авторська вигадка, яка, в свою чергу, не повинна упускати документальну точність і фактичність [31].

Авторська вигадка спрямована на те, щоб допомогти автору виявити типове в навколишній дійсності. Важливим засобом типізації служить також одна деталь - виразна подробиця, за допомогою якої, журналіст домагається переконливості зображуваного, підкреслює його характерні риси [32].

Існує проблемний нарис, в основі якого стоїть соціально значуща проблематика в області політики, економіки, моралі, етики та ін. Автор піднімає важливі питання і вступає в полеміку зі своїми опонентами. Даний вид нарису спрямований на виявлення ставлення точок зору описуваного персонажа до поставленої проблеми. Проблемний нарис носить політичний характер. Він за своєю конструкцією близький до журналістського жанру статті. Дана схожість ґрунтується на дослідному початку проблемної ситуації: з'ясування причин появи проблеми, визначення подальшого розвитку і шляхів вирішення. У той же час існують відмінності проблемного нарису від аналітичного [33].

Так, розвиток проблемної ситуації в жанрі нарису не подається у вигляді статистичних звітів і узагальнених суджень, як це робиться в статті. У нарисі проблема ставиться для того, щоб показати способи і шляхи її подолання. Проблема представляється журналістом через зіткнення інтересів людей і конфліктну ситуацію. Він намагається дістатися до суті проблеми, досліджуючи конфліктну ситуацію і її розвиток [34].

Нарис, розкриваючи суть проблеми, містить в собі емоційно експресивне забарвлення завдяки описам переживань як з боку героїв, так і з боку журналіста. Автор нарису, як правило, використовує різні відступи від теми, асоціації, паралелі. В аналітичному нарисі художньо-виразні засоби і поглиблення в проблему за рахунок ліричних відступів відсутні [35].

Подорожній відеонарис спрямований на опис подій і пригод, зустрічей з цікавими людьми в ході творчих подорожей. Головна його мета - показати цільовій аудиторії, як в різних регіонах країни вирішується одна і та ж проблема. Проте, подорожній нарис - це не просто перерахування цікавих місць і характерів героїв, які зустрілися автору на шляху [36]. Подібний нарис

будується на фіксації найцікавіших, важливих і головних миттєвостей з подорожі. Головне залежить від того задуму, який складається в ході поїздки автора нарису. Безсумнівно, авторський задум повинен бути сформований до початку поїздки, так як подорожній нарис ґрунтується на вихідному матеріалі - минулих особистих спостереженнях автора, отриманої інформації із засобів масової інформації. Відповідно, авторський задум при підготовці до подорожнього нарису, як і до будь-якого жанру журналістського матеріалу, повинен бути сформований до моменту збору інформації [37]. Однак, в ході роботи над дорожнім нарисом цей задум може бути скоректований або ж кардинально змінений. Це залежить від тієї інформації, яку отримає автор в період роботи над журналістським проєктом.

У відеонарисі головна думка, ідея, тенденція, соціальна проблема, які показуються, чітко підкреслені, даються більш чи меншою мірою відкрито. Функції відеонарису полягають у тому, щоб розширити зображальні можливості журналістики: за допомогою інформації - розважити, дати можливість глянути на інший бік фактів, пояснити їх та увести в контекст, допомагати інтерпретувати опубліковане та орієнтуватися в ньому, глибше розглядати тему та узагальнювати її [38].

Отже, головним художнім завданням відеонарису, є демонстрування і пояснювання певних переважно важливих або нових, раніше невідомих подій, явищ або особистостей. Нарис є зручним способом швидко реагувати на нові теми та проблеми. Крім того, у відеонарисі ідейні погляди на першому місці, а вимисел на другому, таким чином «думка піднесена над фактом» [39].

РОЗДІЛ II. ОБГРУНТУВАННЯ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО ПРОДУКТУ

Для своєї творчої роботи я обрала вищенаведену тему, аби спростувати хибну думку, що журналістський нарис – жанр застарілий та навіть вмираючий. Прийнято вважати, що до такого типу краще вдаватися, коли, приміром, є фактаж, але бракує достатньої кількості аудіо та відеозасобів, щоб створити якісний матеріал. Так, нарисова відеостилістика передбачає побудову виразної художньої картинки, «живописне» зображення образу. У пошуках засобів, які здатні компенсувати слабкість відеоряду, можуть бути, до слова, ті ж фрагменти ігрових фільмів, або такий режисерський прийом як реконструкція події, тобто розповідь про особистість, подію в минулому всіма доступними для знімальної групи способами тощо. Але актуальність виду в іншому – в тенденції, яка останніми роками лиш набирає обертів в екранній журналістиці – те, що телекритики та медіаексперти називають *infotainment* [40]. Він означає, що новини мають бути не лише інформаційними, а й до деякої міри розважальними.

Оскільки у перенасиченому інформацією просторі боротьба за глядача між каналами лиш посилюється, тут відеонарис, особливо його м'яка форма, якнайкраще виконує розважальну функцію. Бо ж, відеонарис – це коли факти, фактаж від журналістики (публіцистики), а художні форми, образність від ігрового та не ігрового кіно, якщо порівнювати з літературою, то йдеться про пограничний жанр між документалістикою та белетристикою. Під прицілом камери, як мовлять тележурналісти, тобто крупним планом, зазвичай, – людина як суб'єкт дії [41]. Класичний нарис дає відповіді на запитання: хто?, що?, коли?, де?, як?, чому?, яке джерело?, який висновок?. Функція жанру: не лише опис, а й аналіз подій, ситуацій, а також з'ясування їх причин. Відштовхуючись від фактажу, важливо вийти за межі конкретного випадку, показати в якому контексті він знаходиться, наскільки це поширено, типово для соціуму.

Останнім часом у новинних випусках багатьох каналів спостерігаємо гібридні види нарису, наприклад, репортаж - нарис, або його м'яку форму –

ілюстрація типового, а бо ж розповідь про щось цікаве: дивовижні захоплення, досягнення, природні явища, унікальні історії про людей та тварин, світові рекорди Гіннеса, «незвичайне в звичайному» тощо. М'які форми, до прикладу, відзначаються тим, що позбавлені жорсткої композиційної побудови. Зазвичай, редактори подають їх у кінці новинних блоків, однак можуть верстатися також у середині – все задля того, аби уникнути важкого нагромадження повідомлень, особливо негативного характеру, й зробити так, щоб глядач не перемикав канал.

На мою думку, жанр відеонарису є досить промовистим, обґрунтованим та ефективним способом донесення інформації, і з огляду на засоби, і з огляду на мету, адже, так чи інакше, йдеться про вплив на телеаудиторію. Тож, постає питання: чому жанр, не лише в академічному розумінні, але і його різновиди, не так вже часто з'являється в програмних сітках всеукраїнських каналів та регіональних мовників? Для передач та форматів останніх особливо рідкісний тип. Тож, далі у своїй роботі я проаналізую телецикл відеонарисів «Гра долі» з Наталкою Сопіт, а також власні авторські твори: «Людина, яка об'єднала континенти», «Досконалість руху» та «Між хутором і світом».

2.1. Аналіз сучасного відеонарису

Для дослідження я обрала популярний телецикл відеонарисів «Гра долі» з Наталкою Сопіт – документальний серіал про історії життя та кохання видатних українців від давніх часів до 20-го сторіччя.

Телецикл цікавий тим, що відкриває нам із несподіваного ракурсу діячів культури, освіти й науки, таких історичних постатей як Тарас Шевченко, Соломія Крушельницька, Микола Лисенко, Пантелеймон Куліш, Княгиня Ольга, Василь Стефаник, Іван Мазепа, Богдан Хмельницький, Ольга Кобилянська, Марко Вовчок та багато інших. Таємничі історії з приватного життя додають до портретів нових фарб, штрихів, допомагають зрозуміти, що ж вплинуло на становлення характеру, вдачу творця. «Нам цікаво розповісти про наших героїв таким чином, щоб вони були живими, цікавими людьми, щоб вони були не засушеними старцями і не були бронзовими пам'ятниками. Вони жили такими ж емоціями, як і ми» – коментує керівниця Галина Криворчук.

Історія проєкту почалася у далекому 2005 році та вже налічує понад 100 серій, кожна з яких є завершеним твором. Хронометраж – від 13 хвилин до години, в залежності від обсягів матеріалу. Виробництво передачі за підтримки Українського культурного фонду триває й дотепер. Свого часу медійний продукт готувався для різних каналів, але останніми роками лиш для каналу «5», а також продовжує публікуватися на YouTube – каналі.

Зазвичай, твір починається з прологу ведучої в кадрі, котра знайомить глядача із черговим героєм. Це відбувається не в студійній вигородці, а на тлі мальовничих краєвидів, або ж в інтер'єрах музейних експозицій, біля пам'ятних місць, що самі по собі вже свідчать про епоху, часи, звичаї. Особливість композиційної побудови якраз в тому, що виклад історії від ведучої переважно в кадрі, та лиш деякі епізоди коментуються за кадром. І тут особистість оповідача, її харизма, компетентність, майстерне володіння словом та навіть акторські здібності надзвичайно важливі. Адже функція ведучої повсякчас утримати увагу глядача. Фабула, колізії твору подаються через історичні документи, архівні світлини, ілюстрації друкованих видань,

графіку, живопис, автентичні листи, музейні експонати тощо. Знакові ж важливі епізоди можуть відтворюватися, тобто піддаватися реконструкції за допомогою акторів. Серед аудіовізуальних художніх засобів, до яких вдаються автори, й використання фрагментів ігрових та неігрових, документальних фільмів. Звісно, якщо такі існують за необхідною тематикою.

До виразних літературних тропів, що використовуються у монологів Наталки Сопіт, можна віднести й метафору, порівняння, що додають зворушливості, особливої пронизливості розповіді. Посилює враження, додає еспресії й оригінальне музичне оформлення. Роль ведучої не просто оповідати в кадрі чи за кадром, по суті вона живий свідок давно минулих подій, добра знайома тих, чи інших героїв, бачила все на власні очі. Слід віддати належне акторській майстерності Наталки Сопіт, бо дійсно їй хочеться вірити.

Велика команда проєкту «Гра долі» – це незмінний автор, обличчя – Наталка Сопіт, режисер Василь Вітер, продюсер Галина Криворчук, а також Василь Образ, Катерина Башкіна, Юлія Орленко, Юрій Криворчук, Юлія Шпачинська, Юрій Хорунжий, Ольга Клейменова та інші. У складі знімальної групи: режисери, оператор, звукорежисери, художники, гримери, візажисти, стилісти, дизайнери, монтажери, інженери відеозапису, музичний редактор, дистриб'ютори, бухгалтери, водій, генеральний та виконавчий продюсери.

Цікаво, що приводом для створення документального серіалу «Гра долі» для авторів стала Помаранчева Революція. Як своєрідна емоційна реакція на запит позитивних змін у нашій країні, браку свіжого повітря, зрештою, прагнення знати про себе, суспільство, державу значно більше – справжню історичну правду, а не ту, що подається в редагованих підручниках історії.

«Фірмовий» слоган циклу: «Кохання змінює світ», попри тяглість проєкту, з'явився лише минулого року. Та за словами Наталки Сопіт: «15 років занурення в історію кохання дозволили дійти висновків: без кохання нічого б, власне, не відбулося. Саме це крилате почуття надихало, спонукало героїв до звершень. Тож і акценти завжди на любовні сюжетні перипетії, а звідси й промовисте гасло, що по суті є ідеєю всього твору».

Переглядаєш серії, затамувавши подих, не тільки через захоплюючі драматургічні колізії персонажів, а й через оригінальну форму подачі матеріалу. Здавалося б, автори нічого нового не вигадують, лиш діють за законами жанру телевізійного портретного нарису, проте відчуття ніби ти теж долучаєшся до справжнього життєпису, творчості видатних українців. Сценарна, драматургічна майстерність, на мій погляд, передусім, у тому, аби глядач став співавтором, замислився також над подіями й фактами: це фатум, доля?, чи можна було уникнути трагедії?, чому він так вчинив?, над іншими нелегкими викликами українців.

Знімальна група у постійних відрядженнях областями України. Безцінні колекції, скарби музеїв, природні та національні історичні заповідники, пам'ятки історії та архітектури, фрески церков та соборів, бібліотечні фонди й архівні раритети – будь-які фактичні дані, все працює на задум, ідею. Цікаві історії про кохання журналістам переповідають ще живі свідки, друзі, історики, просто незнайомі люди. Їм пишуть листи зі Швейцарії, Монголії та Канади, вітає глядацька зала телефестивалів Чехії, Польщі, українська діаспора Перемишля, Лондона та Казані.

Цільова аудиторія надто велика: автори, звісно ж, послуговуються українською, однак водночас субтитрування здійснюється англійською, що безумовно є перевагою у порівнянні з іншими документальними циклами. Відтак, завдання - донести світу історичну правду про життя великих українців виглядає цілком реальним.

Головним чинником популярності теленарису на телеканалах є той факт, що електронні медіа намагаються залучити до перегляду якомога ширше коло глядачів. «Гра долі» – радше гібридний формат тележурналістики, у ньому є всі ознаки, відеостилістика такого формату як нон-фікшн, водночас є ігрові епізоди й фрагменти з художніх фільмів, а також авторської публіцистики: текст, присутність та позиція автора, узагальнення, історичні факти, образний відеоряд тощо, тобто, все те, що належить до органічної природи портретного відеонарису.

Варто навести нагороди та відзнаки телециклу:

1. 1 місце у конкурсі «Славетні імена України» на 2 Всеукраїнському фестивалі «Відкрий Україну» 2007 року.
2. Спеціальний приз «Телевізійна Єва» – за розвиток національного теле- і кіновиробництва на 2 Всеукраїнському фестивалі «Відкрий Україну» 2007 року.
3. Диплом VII Київського Міжнародного фестивалю документальних фільмів «Кінолітопис 2008».
4. Участь у Міжнародному фестивалі «Злата Прага» – 2012.
5. Приз за 1 місце в номінації «Україна і світ» телефестивалю «Відкрий Україну» - 2012 рік.
6. Спеціальний Приз і Диплом Польського консульства на V Міжнародному телефестивалі «Калинові мости», 2014 рік.

2.2. Специфікація телевізійного продукту

У цьому розділі, я аналізую три власні відеонариси, даю характеристику кожному з них. Поясню тему та ідею, завдання, умови та чинники, які сприяли створенню відеоробіт. Визначу специфікацію аудиторії та технічні характеристики.

1. Отже, перший репортаж-нарис «Людина, яка об'єднала континенти».

Авторський задум полягав у тому, щоб показати життя відважного героя, котрий вже давно в інших світах, через спогади, легенди та свідчення про нього. Показати місцину, звідки коріння українського родоводу Даценків, школу, в якій вчився Іван, музей, де зберігаються унікальні експонати. І все заради того, аби подати не просто портрет особистості, а створити виразний промовистий образ легендарного Івана Івановича Даценка, за іншою версією, вождя племені ірокезів «Той, хто пройшов крізь вогонь».

Приводом тому, стала участь у міжнародному конкурсі «Видатні українці Канади» канадсько-української організації O.W. L. з нагоди 125-річчя перших українських поселень та 150-річчя Канади.

Переконана, Іван Даценко – наш земляк із сусідньої Полтавщини – є взірцем мужності й відваги. Знала про нього ще зі шкільних лав: викликав цікавість не стільки подвигом у Другій світовій, скільки легендою, що пов'язує його із племенем ірокезів у далекій Канаді.

На етапі підготовки до відеозйомок у Диканському районі на Полтавщині, передусім, ми зібрали та вивчили необхідний матеріал – в музейних архівах, на сторінках бібліотечної періодики, краєзнавчих та інших веб-порталах. І одразу ж, нам пощастило, оскільки вдалося відшукати та з'єднатися телефоном з дослідником біографії героя та ще й далеким родичем – троюрідним братом – Григорієм Титаренком. Водночас вели перемовини про зйомку із завідувачкою Диканського краєзнавчого музею імені Д. М. Гармаша, Надією Крюченко. Відтак було розроблено сценарний план: на яких об'єктах слід побувати?, де і з ким повинні бути інтерв'ю, стендапи, яким має бути відеоряд? Вже після того, з командою (я, оператор та керівник навчальної

телестудії) вирушили до Полтави, а звідти вже до Диканьки. Село Чернечий Яр розташоване буквально на околиці цього знаменитого на весь світ, завдяки творам Миколи Гоголя, селища міського типу. Тож, зустріч відбулася і пан Григорій люб'язно показав нам мальовничі місця, навчальні заклади, де вчився, зростав, ставав на ноги майбутній льотчик-ас, гвардії старший лейтенант Іван Іванович Даценко.

Хронометраж відеотвору – 5 хвилин, композиція має наступний вигляд: починається відео фрагментом з ігрової кінострічки «Той, хто пройшов крізь вогонь», режисера Михайла Ілленка (2011 року), не лише для того, аби зацікавити глядача яскравими кадрами воєнних подій, а ще й тому, що в цьому епізоді йдеться про доволі реальну ситуацію, яка цілком могла бути у житті Даценка. Розмова між Іваном та полковником після польоту:

Іван Додока:

«Товаришу полковнику, я хату бачив. Свою, тут недалеко. Хата моя. Село моє. Чернечий Яр».

На що той відповідає:

«Чернечий Яр будет после победы, а нам дальше лететь».

Є свідчення, що Іван, за нагоди, любив покружляти над батьківською хатою... Рідна домівка, земля для героя – понад усе. Інтрига полягає також в тому, що він ніколи, за жодних обставин на рідні пагорби вже не повернеться. Отже, відеонарис починається з Чернечого Яру, краєвиди якого, такі ж живописні, як і понад півстоліття тому, і ми також мали нагоду переконатися в цьому, навіть, попри лютневі тріскучі морози.

Надскладним завданням було змалювати портрет, переконливий образ Івана Даценка, адже бракує документів, фото, майже не існує експертів та очевидців, зрештою це позначається на виразності відеоряду, який вкрай важливий для публіцистики та її жанрового різновиду теленарису. Тому особлива увага була до об'єктів, які відвідував колись юний Іван, сторічної, й дотепер діючої школи у селі Великі Будища, чудових зимових пейзажів, промовистих деталей на кшталт дзвонів на подвір'ї колишнього технікуму –

як символу плину часу, тріумфу історичної правди. Саме цим пояснюється і обраний формат твору – не «нарис» у класичному розумінні жанру, а репортаж-нарис. Тобто, основна сюжетна лінія – розповідь журналіста з місць перебування на малій батьківщині, і водночас інша, синхронна лінія, – екскурс у минуле, про події, пов'язані з біографією героя. Коли йдеться про класичну конструкцію портретного відеонарису, то, зазвичай, стендап, поява журналіста в кадрі є небажаними, оскільки у такий спосіб він відволікає увагу глядача від головної діючої особи. Але у цій роботі я з'являюсь для оповіді в кадрі з огляду, знову ж таки, на небагатий спектр зображувальних засобів.

На завершення відеотвору постає питання: «Тож чи справді наш славетний земляк став вождем індіанського племені?». Наша мета – запросити глядачів до дискусії, колективної чи індивідуальної, запропонувати замислитись, зробити власні висновки з побаченого. Відеонарис є творчою роботою, ми – автори, не ставили перед собою завдання неодмінно знайти істину, підтвердити чи спростувати певні факти, навпаки, для нас важливо було показати різні версії, різні погляди на заплутаний життєпис Івана Даценка. Доказом тому й коментарі під відео, де глядачі з різними враженнями діляться один з одним своїми думками.

Репортаж-відеонарис «Той, хто пройшов крізь вогонь» був опублікований на YouTube - каналі кафедри журналістики та філології Сумського державного університету, де набрав майже тисячу переглядів та близько ста уподобань. З огляду на чисельність фоловерів каналу, можна зробити висновок, що відео стало дуже популярним серед користувачів Інтернету.

На жаль, вкрай важко виявилось дослідити вік, стать та інші ознаки глядачів, аби достеменно визначити цільову аудиторію. Однак, здійснивши власне міні-дослідження серед друзів, однокурсників, родичів, інших людей, дійшла висновку, що відеонарис зацікавив, у першу чергу, українців та канадців різної статі, віком від 16 до 70+, котрі послуговуються українською, російською та англійською мовами.

Варто зазначити, що відеонарис «Людина, яка об'єднала континенти» дійшов до пів-фіналу конкурсу «Видатні українці Канади», куди потрапили лише двадцять робіт із заявлених близько п'ятиста. Це є свідченням того, що герой нарису викликає справжній інтерес, а подача матеріалу стала зрозумілою і цікавою для глядачів. Отже, мета була досягнута.

2. Колективний портретний нарис «Досконалість руху» – розповідь про розвиток у Сумах такого складного виду спорту як спортивна та фітнес аеробіка, досягнення юних спортсменів та проблеми, які вони долають на шляху до перемоги. Хронометраж передачі – 13 хвилин 30 секунд.

Задача, що постала перед нами, була нелегкою – і з огляду на чисельність локацій у різних місцях міста, де велися зйомки та запис синхронів, так і з огляду побудови драматургії, в основі якої кілька паралельних сюжетних ліній. Перед нами стояло завдання: структурувати величезні кількогадинні обсяги відзнятого матеріалу, додати відео виступів спортсменів на всеукраїнських та міжнародних змаганнях з YouTube –каналів та приватних архівів, а також студійний півгодинний коментар Оксани Дубинської – президента Федерації зі спортивної та фітнес аеробіки в Сумській області.

Задля ефективності взаємодії, передусім, було розроблено сценарний план, який дозволив обміркувати місця та особливості зйомок на кожному зі спортивних об'єктів, підготувати перелік запитань до тренерів, їх вихованців та батьків, словом, передбачити навіть деталі відеозапису.

Перш за все, з оператором рушаємо до міської ДЮСШ №1 – відділення спортивної та фітнес аеробіки, де займаються найменші майбутні чемпіони, віком від чотирьох років. Далі – спортивна школа «Суми». На її майданчиках тренуються групи старшої та початкової підготовки –це майже сотня дітлахів. І на завершальній локації нас очікує зустріч з командою дорослих чемпіонів «Спартак». Після перегляду та розшифровок відео, стає зрозуміло: бракує інформації, компетентного фахового коментаря, який додав би матеріалу актуальності, розставивши, як мовиться, всі акценти. Відтак виникла ідея запросити до студії на розмову президента Федерації зі спортивної та фітнес

аеробіки в Сумській області Оксану Дубинську. Остання, на щастя, охоче пристала на нашу пропозицію. У результаті в нашому арсеналі з'явилося інтерв'ю з іменитим тренером про перемоги, здобутки та проблеми, які стоять на заваді цього виду спорту.

Нашою метою було також показати наскільки популярна спортивна та фітнес аеробіка на Сумщині, привернути увагу до фінансових проблем Федерації, спонсорської, організаційної, іншої підтримки здібних дітей. Представляючи своє місто, країну на світових чемпіонатах, спортсмени змушені просити кошти у міськради, деінде шукати благодійників, бо ж далеко не кожна сім'я має змогу витратити пару тисяч євро для виїзду за кордон на одне лиш змагання. Отже, у контексті відеонарису проблема фінансування діяльності відділень та секцій Федерації зі спортивної та фітнес аеробіки в області є ключовою. Промовистою ілюстрацією результатів копіткої колективної праці стали кадри відеотрансляцій головних європейських та міжнародних чемпіонатів – як наші спортсмени виборюють призові місця та потрапляють у рейтинги переможців. І гірко спостерігати, коли спортивна гордість Сумщини, України нерідко залишає Батьківщину, воліє підніматися на п'єдестали під гімни та прапори інших країн.

Ідея полягала в тому, щоб створити нарисовий твір із відеостилістикою неігрового, тобто документального кіно. Ми подали експресивні фрагменти трансляцій із чемпіонатів Європи, світу, взяли коментарі у тренерів, спортсменів та їх батьків, відзначили особливості спортивної аеробіки, її відмінності від інших видів спорту, переваги та недоліки, які впливають на популяризацію не лише в області, а й регіоні.

У прагненні якомога глибше розкрити тему, сподіваємося, що таки знайдуться глядачі, котрих ми переконали, якщо не привести своїх дітей до секцій, то хоча б залучити до здорового, активного способу життя.

Відверто кажучи, були приємно вражені чисельністю юних, котрі, звісно ж, разом з батьками, обрали спортивну аеробіку. Групи й справді неабияк переповнені: уявімо, натепер тренується близько чотирьохсот дітлахів і

підлітків різного віку. Колективний портрет лиш збільшиться, якщо поряд постануть ще й дорослі спортсмени та тренери. Все це може свідчити про масовість та популярність спортивної та фітнес аеробіки на Сумщині.

Цільова аудиторія різновікова й досить велика, переконані, навіть найвибагливіший глядач знайде для себе щось корисне, цікаве. Але, у першу чергу, покладаємо надію, – це батьки, котрі ще не визначились чим захопити своїх дітей. Оскільки спорт передбачає тренування із дуже раннього віку (від чотирьох до шести років), тобто це вік, коли вихованці ще не здатні самостійно обирати захоплення, у такому разі вибір за батьками, бабусями та дідусями. Тож маємо припущення, що відео зацікавить не лише молодші, а й старші покоління.

Слід також відзначити, гарною насагою, мотивацією для появи відеотвору стали наші талановиті чемпіони, котрі гідно представляли Сумщину, Україну на світовому рівні. Незважаючи на юний вік, вже мають золоті та срібні кубки й медалі: Анастасія Литвин, Катерина Великодна, Анастасія Курашвілі, Станіслав Гайда та інші особистості. У декого з них нам вдалося взяти інтерв'ю, аби показати аудиторії справжніх героїв, вдача, енергія, сила волі та працелюбність яких, є взірцем для нас всіх.

Відеонарис «Досконалість руху» був опублікований на YouTube - каналі громадської організації «МедіаКомпас» (м. Суми), де набрав понад 1000 переглядів та 30 вподобань. З огляду на чисельність підписників каналу (15 фоловерів), можна зробити висновок, що медійний продукт зацікавив глядачів, є досить популярним у мережі Інтернет.

Робота тривала майже місяць, однак проходила доволі легко, адже тема суспільно важлива, резонансна. Оскільки я також займаюся спортом, то було корисно й цікаво зануритися у спортивну тематику. Головний меседж глядачам: зробити перші кроки до спортзалу ніколи не запізно.

3. «Між хутором і світом: культурницька місія Пантелеймона Куліша» – відеотвір, приводом для виготовлення якого стала міжнародна наукова конференція, що проходила в Сумському державному університеті 19 - 21

вересня 2019 року. Серед організаторів наукового форуму: Міністерство освіти і науки України, Національна академія наук, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, інші поважні інститути. Конференція проводилася на виконання Постанови Верховної Ради України щодо відзначення двохсотріччя Пантелеймона Куліша на державному рівні. У зв'язку з цим до СумДУ з'їхалися науковці не лише з України, а й із-за кордону. Під час виступів йшлося про особливості творчості, величезний внесок письменника у розвиток національної духовної спадщини, історії, культури, літератури.

Яким має бути жанр для втілення задуму підказала сама подія. Конференція почалася жвавим обговоренням культурницької місії, філософських аспектів творчості П. Куліша. У кожній доповіді: нові факти, незвичні погляди на діяльність письменника, фольклориста, етнографа, мовознавця, перекладача. Наше ж завдання: про все докладно переповісти, подати ключові тези з виступів та водночас записати ґрунтовні ексклюзивні коментарі вчених. За жанровим різновидом найефективнішим у даному випадку, з огляду на змістову особливість, є не класичний (академічний) відеонарис, а радше його гібридний вид – репортаж-відеонарис. Тип передбачає авторську оповідь з конференції з паралельним екскурсом в історію, що й вивершує, зрештою, портрет історичної постаті.

Складність полягала в тому, що працювати доводилося досить оперативно. Наприклад, найкращий час для відеозапису синхронів гостей – до початку конференції, тобто на етапі реєстрації та знайомства. Позаяк далі, через щільний графік та насичену програму конференції, це зробити навряд чи вдалося б, принаймні, в інтер'єрі Конгрес-центру, де все відбувалося. Тож, йдемо за хронологією, «занотовуючи» дискусію: передовсім, слово від організаторів – завідувачки кафедри журналістики та філології СумДУ, професорки Олени Ткаченко. На мій погляд, цей момент вартий уваги, аби підкреслити важливість заходу для Сумщини, ВНЗ, показати зусилля господарів задля того, аби все було на високому рівні, ну й, звісно, передати атмосферу форуму. Фільмуємо також виступи академіка НАН України,

директора Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка Миколи Жулинського, керівника Центру дослідження життя і творчості П. Куліша цього ж Інституту НАН Олеся Федорука, науковця з Відня Міхаеля Мозера, інших почесних гостей.

По завершенні наукових доповідей та секційних засідань рушаємо в екскурсійний тур на малу батьківщину славетного земляка – до селища Вороніж Шосткинського району (Сумська область). Разом із учасниками конференції відвідуємо місця родового обійстя Кулішів, православний храм, у стінах якого здобував першу грамоту майбутній автор історичного роману «Чорна рада», знайомимося з експозицією місцевого музею, знімаємо щойно зведений до ювілею пам'ятник – образ юного Куліша із книгою в руках.

Окрасою нарису, навіть справжнім журналістським успіхом, стало наше знайомство із місцевим жителем, праправнуком Пантелеймона Куліша – Іваном Арсентійовичем Свистуном. В інтерв'ю Іван Арсентійович розповідає, що багато чого пам'ятає від своєї бабусі. Виявляється, у жодному коліні великого розлогого Кулішівського родоводу, окрім Пантелеймона, ні в кого більше немає схильності до літературної діяльності. Однак, вже сучасні нащадки, аж у восьмому коліні, мають хист до художньої прози та живопису. Та чи перевершать вони у талантах знаменитого пращура, поки що не ясно.

Далі із почесною делегацією науковців вирушаємо до м. Шостка. Тут знаходиться єдиний в Україні літературний музей філософа історії. Серед експонатів, які привертають нашу увагу, – екземпляри видань легендарної «Чорної ради», зразки оригінальних гетьманських автографів, знаменита «кулішівка» – авторська абетка та багато інших раритетів. Подорож вкрай важлива для нашого уявлення про діяча українського національно-культурного відродження Пантелеймона Куліша. Живописне довкілля Сіверщини, пам'ятні місця, щирість місцевих жителів – все це дає поживу для роздумів про нашу історію, передумови й витоки, що сприяли, виплекали неординарну харизматичну особистість.

Наостанок знову повертаємося до міжнародної конференції у стінах СумДУ. Твір завершується післямовою Володимира Садівничого, доцента кафедри журналістики та філології, що є співорганізатором конференції: «Ми провели захід дійсно міжнародного рівня. Ми підняли, надіюся, інтерес до його творчості та подвижницької праці».

Таким чином, сподіваємось, нам вдалося, додати «живих» штрихів до портрету ключової історичної постаті 19 - 20 століття. Літературна спадщина, приклад Пантелеймона Куліша мають надзвичайно велике значення, адже й нині український народ зі зброєю в руках відстоює свою ідентичність. «Бо саме сьогодні Україна переживає бурхливий період уведення в правові береги української мови, як держави» – за словами професора, директора Інституту української мови НАН України Павла Гриценка.

Історичний портретний репортаж-відеонарис про Пантелеймона Куліша був опублікований на YouTube-каналі кафедри журналістики та філології СумДУ, де набрав більше двохсот переглядів. Хронометраж відео становить 16 хвилин 26 секунд.

Цільову аудиторію я схарактеризувала б таким чином: студенти та викладачі, науковці, старшокласники та всі, хто цікавиться історією України.

Варто додати, що опрацьовувати матеріал було не складно, адже нам допомагали люди по-справжньому зацікавлені діяльністю та творчістю Пантелеймона Куліша. Провідні вчені, викладачі, краєзнавці й шанувальники таланту охоче обмінювалися думками, коментували та пояснювали факти щодо ролі письменника в розвитку української мови, побудови національного літературного процесу, участі в науковому та суспільно-політичному житті. Йшлося про подвижництво та національну культурницьку місію. Дізнавшись чимало нового, також відчували себе учасниками неймовірного історичного процесу. Зрештою, наше натхнення знайшло відображення у репортажі-відеонарисі «Між хутором і світом: культурницька місія Пантелеймона Куліша».

Отже, всі три представлені відеотвори мають не лише інформаційний, а й розважальний характер. Новинний формат інфотейнмент, або ж, так мовити, soft news «легкі» новини, до яких належать і нарисові типи, дозволяє експериментувати із формою, розширюючи діапазон зображувальних засобів тележурналістики, та збільшувати у такий спосіб перегляди, коли йдеться про онлайн-видання, або ж покращувати рейтинги аудиторій телеканалів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Галлер М. Репортаж: Навчальний посібник / Пер. з нім. В. Климченко, В. Олійник; За загал. ред. В. Ф. Іванова. – К.: Академія української преси, Центр Вільної преси, 2011. – 104 с.
2. Вайшенберг З. Новинна журналістика: Навчальний посібник/ За загал. ред. В. Ф. Іванова. – К.: Академія української преси, Центр Вільної преси, 2004. – 161 с.
3. Шнайден В., Рауе П. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики/ Пер. з нім. В. Климченко. За загал. ред. В. Ф. Іванова. – К.: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2014. – 153 с.
4. Гол Дж. Онлайн-журналістика [пер. з англ. К. Булкін] / Дж. Гол. – К.: «К.І.С.», 2005. – 344 с.
5. Кашуба Г. Українські інтернет-видання: комунікативнолінгвістичні та правові аспекти / Г. Кашуба // Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика. – Львів, 2004. – Вип. 25. – 474–480 с.
6. Машкова С. Г. Інтернет-журналістика: Навчальний посібник / С. Г. Машкова. - Тамбов: Вид-во Тамбовського держ. техн. ун-ту, 2006. - 80 с.
7. Потятиник Б. Інтернет-журналістика: Навч. Посібник / Б. Потятиник. – Львів: ПАІС, 2010. – 246 с.
8. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, інтернет / М. Стівенс. – К.: Києво-Могилянська академія, 2008. – 407 с.
9. Антонюк А. С. Характеристики якісного веб-сайту / А. С. Антонюк, Н. Р. Пасічник // Сучасні комп'ютерні інформаційні технології : матеріали V Всеукраїнської школисемінару молодих вчених і студентів (Тернопіль, 22–23 травня 2015 р.). – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 81–82 с.
10. Артамонова І. М. Жанри онлайн-журналістики / І. М. Артамонова // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Филология. Социальная коммуникация». – 2008. – Том 21 (60). – №1. – 302–309 с.

11. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навчальний посібник / З. Вайшенберг / За заг. ред. В. Ф. Іванова. – К.: Академія української преси, 2004. – 262 с.
12. Гід журналіста: Збірка навчальних матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ. – К.: без в/в, 2003. – 124 с.
13. Городенко Л.М. Типологія Інтернет-видань / Л. Городенко // Друкарство. – 2004. - №5. – 25-28 с.
14. Денисенко В. Майбутнє ЗМІ - за мультимедійністю: Чому газетам не треба боятися інтернету / В. Денисенко // День. – 2005. – 20 квітня. (№70). – 8 с.
15. Дмитрів Л. Якість текстового контенту сайту з погляду редактора / Л. Дмитрів // Вісник Книжкової палати. – 2014. – № 9. – 10–12 с.
16. Женченко М. І. Новітні редакторські професії в умовах конвергенції та мультимедіатизації ЗМІ / М. І. Женченко // Наукові записки Інституту журналістики : зб. наук. пр. – 2012. – Т. 49. – 142–146 с.
17. Каверіна А. С. Ключові тенденції в українському медіапросторі / А. С. Каверіна // Молодий вчений : Науковий журнал. – 2015. – № 10 (25). – 200–204 с.
18. Каверіна А. С. Медіаконвергенція як новий етап розвитку ЗМІ // Сучасні тенденції розвитку суспільних наук : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 26–27 грудня 2014 року). – Львів : ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2014. – 51–55 с.
19. Лукіна М. ЗМІ в просторі Інтернету: навч. посіб. / М. М. Лукіна, І. Д. Фомічова. - М.: Ф-т журналістики МДУ ім. М. В. Ломоносова, 2005. - 87 с.
20. Нестеренко О. Жанрова природа мультимедійних історій / О. Нестеренко // Наукові записки. – 2016. – №2 (53). – 346– 355 с.
21. Петрунько О. В. Інтернет як технологія формування громадської думки: соціально-психологічні ресурси / О. В. Петрунько // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Филология. Социальная коммуникация». – 2008. – Том 21 (60). №1. – 338–343 с.

22. Подурець К. М. Журналіст в Інтернеті: Учеб. Посібник / К. М. Подурець. - М. : ІМПЕ ім. А.С. Грибоєдова, 2002. - 23 с.
23. Реддік Р., Кінг Е. Журналістика в стилі онлайн: використання Internet і інших електронних ресурсів / Р. Реддік, Е. Кінг. - М. : Вагриус, 1999. - 416 с.
24. Скотт Е. Комп'ютерні технології в журналістиці. Введення в основні поняття і методи. Використання баз даних та прийомів мережевий журналістики в службі новин / Е. Скотт. - М. : НІП, 1998. - 60 с.
25. Федорчук А. Особливості створення інформаційних ресурсів на основі традиційних та електронних ЗМІ / А. Федорчук // Бібліотечний вісник – 2009. – № 4. – 21–25 с.
26. Фіхтеліус Е. Новини. Складне мистецтво роботи з інформацією / Е. Фіхтеліус / Пер. зі швед. В. Менжун. - М. : Медіасвіт, 2008. - 200 с.
27. Чабаненко М. В. До питання історії та особливостей розвитку вітчизняних журналістських Інтернет-видань / М. В. Чабаненко // Теле- та радіожурналістика: зб. наук. пр. – Львівський нац. ун-т імені Івана Франка, 2009. – Вип. 8. – С. 98– 10.
28. Чабаненко М. До питання якості вітчизняних інтернетвидань / М. В. Чабаненко // Культура народів Причорномор'я: науч. журн. – Симферополь: Изд-во Таврического нац. ун-та ім. В. И. Вернадского, 2007. – №101. – 185– 188 с.
29. Чекмишев О. В. Основи професійної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики: підручник-практикум / О. В. Чекмишев. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. – 129 с.
30. Правила світу інформації: як українським медіа наблизитися до європейських стандартів: посіб. для журналістів / Л. Опришко, А. Сафаров, О. Чуранова; [Л. Опришко, А. Сафаров, О. Чуранова]. – Київ: Рада Європи, 2019. – 108 с.
31. Журналістика: основи професійної комунікації: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Журналістика»] / В. О. Карпенко; М-во освіти і науки

- України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т журналістики. - К.: Нора-прінт, 2002. - 348 с.
32. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті / М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т; [авт.-уклад.: Ю. М. Бідзіля, відп. ред.) та ін.]. - Ужгород: Закарпаття, 2007. - 220 с.
33. Григораш Д. С. Журналістика у термінах і виразах. - Львів, 1974. - 295 с.
34. Амзін А. Новинна інтернет-журналістика [Електронний ресурс] / А. Амзін. - М.: Аспект прес, 2011. - 144 с. - Режим доступу:
<http://web-editor.com.ua/wpcontent/uploads/2009/11/journ.pdf>
35. Афанасьєва К. О. Правове врегулювання діяльності Інтернет-ЗМІ [Електронний ресурс] / К. О. Афанасьєва. - Режим доступу:
<http://journalib.univ.kiev.ua/>
36. Батманова С. К вопросу определения понятия сетевых СМИ [Електронний ресурс] / С. Батманова // «Научно-культурологический журнал». - №10 [100] 08.10.2004. - Режим доступу: <http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tguwww.woa/wa/Main?textid=261&level1=main&level2=articles>
37. Василенко М. К. Функціонування групи інформаційних жанрів пресової журналістики в сучасних соціально-економічних умовах [Електронний ресурс] / М. К. Василенко. - Режим доступу:
<http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1038>
38. Ким М. Н. Технология создания журналистского произведения. [Електронний ресурс] / М. Н. Ким. - СПб: Изд-во Михайлова В. А., 2001. - Режим доступу: <http://evartist.narod.ru/text/71.htm>
39. Калмиков А. А., Коханова Л. А. Интернет-журналістика / А. А. Калмиков, Л. А. Коханова. - М.: Юніті-Дана, 2005. - 383 с.
40. Кирія І. Мультимедіа і нові принципи новин / І. Кирія // Журналістика і конвергенція: чому і як традиційні ЗМІ перетворюються в мультимедійні / Під ред. А. Г. Качкаєва. - М.: без в / і, 2010. - 30 - 47 с.
41. Крейг Р. Интернет-журналістика / Р. Крейг. - К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. - 323 с.

ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ ПРОДУКТ

1. «Людина, яка об'єднала континенти»

ЗСТ «Людина, яка об'єднала континенти»

В/к: 0:05 - 0:30 фрагмент із кінофільму «Той хто пройшов крізь вогонь», реж. М. Ілленко (2011р.)

Автор з/к: Прототипом Івана Додоки, є Герой Радянського Союзу льотчик-бомбардувальник часів Другої Світової – Іван Іванович Даценко. Звідки ж коріння цього харизматичного волелюбного українця? Як склалася його доля і чи пам'ятають героя на малій батьківщині? Шукаючи відповіді ми вирушили до наших сусідів на Полтавщину.

Автор в/к: Ліворуч від мене знаходиться Диканька, а позаду мене мальовничий краєвид – Чернечий Яр. Це саме те місце, де народився і виріс легендарний український герой – Іван Даценко.

Автор з/к: Засніжені живописні пагорби, схили Чернечого Яру вражають уяву навіть попри дошкульний, пронизливий лютневий вітер.

Синхрон. Григорій Титаренко – троюрідний брат та дослідник біографії Івана Даценка.

1:16 - 1:40 «Ми знаходимося на місці, де, на початку 20го століття, дід Івана Івановича Даценка – Купріян зі своїми братами побудував млин – вітряк. Як мій товариш говорив «млин на семи вітрах». Але в 33му голодному році цей млин врятував, фактично, сім'ю Даценка від голодної смерті.»

Автор з/к: Полтавчанин Григорій Титаренко народився значно пізніше за Івана, але також на привільних Чернечих пагорбах.

Синхрон. Григорій Титаренко – троюрідний брат та дослідник біографії Івана Даценка.

1:45 – 2:02 «Коли я був дитиною, закінчувалось ось тут село Чернечий Яр, а тут поле було. Поле закінчувалось десь метрів через 500, і починались Великі Будища, козацьке містечко – сотенне.»

Автор з/к: Григорій Володимирович повертає на кут Чернечого Яру. Тут колись дружно жили і господарювали чотири брати Іванченки. Їх сестра

вийшла заміж за Івана Даценка, тобто батька нашого героя. Молоде подружжя, яке мешкає нині у будинку на місці садиби Купріяна Іванченка – далека рідня. За кілька кілометрів від Чернечого Яру - село Великі Будища. У стінах Великобудищанської школи, як і понад 100 років тому, вирує бурхливе життя. **Автор в/к:** Цій школі у селі Великі Будища виповнюється 130 років, але славиться вона насамперед тим, що її випускниками є видатні особистості, серед яких і наш герой - Іван Даценко.

Автор з/к: По закінченню школи Іван вступає та навчається у Писарівщинському зооветеринарному технікумі, а потім завершує Чкаловську авіаційну школу. Заступник командира авіаескадрильї 10го гвардійського полку, бомбив важливі об'єкти в тилу ворога. Здійснив 213 бойових вильотів.

Автор з/к: 19 квітня 44го Івану не пощастило. Його літак поблизу Львова збили ворожі зенітки. Він потрапляє в полон, потім в Німецький госпіталь, але йому вдається втекти. Згодом дістається Канади, потрапляє до резервації індіанського племені ірокезів, вождем якого, з іменем «Той хто пройшов крізь вогонь» і судилося доживати віку. Пан Григорій мав нагоду відвідати Канаду.

Синхрон. Григорій Титаренко – троюрідний брат та дослідник біографії Івана Даценка.

3:30 - 3:56 «Нам пощастило знайти родичів. Правда вони не призналися, що вони родичі. Це вже звичайно було друге-третє покоління – правнучка і внук. Внук говорив що вони чули цю легенду, але він не місцевий.»

Автор з/к: Очевидно сучасні нащадки племені ірокезів зацікавлені щоб ніхто не дізнався про Джона Маккомбера - це англійське ім'я Івана Даценка. Бо у Канаді лише корінні індіанці мають право на суттєві привілеї. Однак за словами пана Григорія, є ще одна причина приховування інформації. Українським героєм надто вже опікуються російські спец-служби, зокрема і через імовірну участь Івана Даценка у лавах Української повстанської армії.

Іван Даценко, Джон Маккомбер, «Той хто пройшов крізь вогонь» - чи про одну й ту ж особу йдеться? Втім достеменно невідомо, але надто вже хочеться вірити в легендарну особистість, котра перехитрила смерть, здолала

німецький полон, перемогла тоталітарну систему, зрештою відстань між океанами і воскресла в іншому житті, на іншому континенті у далекій Канаді.

К. відео.

ЗСТ

Кінцеві титри:

Студ. TV «11 поверх»

СумДУ - 2017 р.

2. «Досконалість руху»

ЗСТ «Досконалість руху».

В\к: манеж; фрагмент виступу

вихованців О. Дубинської на чемпіонаті

України зі спортивної аеробіки.

Відео змінюється кадрами важкої

роботи спортсменів у залі.

Автор з\к: Дивовижна пластика, витонченість, грація ... Навіть важко уявити, але за легкістю та віртуозністю рухів, карколомними кульбітами – місяці та навіть роки важких виснажливих тренувань. Однак, спортивна аеробіка стає популярною в Сумах. Все частіше батьки приводять малят до спортивних залів. Маленькій Саші лише 4 роки, але оскільки дівчинка не позбавлена рухової активності, мама наважилася привести її до школи.

Синхрон. Вікторія Ільченко – сумчанка.

В\к: мама з чотирирічною Сашою;

К: 00030 - 0016 « ...Прийшли буквально сьогодні на третє заняття.00.24 Їй подобається, вона дуже гнучка у мене. Вона хоче займатися гімнастикою, але туди нас ще не беруть, прийшли на аеробіку.»

Синхрон. Михайло Соколов – вихованець комунальної ДЮСШ №1 м. Суми.

К: 00037 - 00.17 «Меня мама записала».

01.02 «А учасуовал уже в каких-то соревнованиях?»

01.06. «Да, в Манеже? Третьє место... 01.25 «У меня была грамота, диплом и медаль...01.20 + 01.55 Мне самому иногда нравится, когда у меня получается.»

Синхрон. Кіра Горун – вихованка комунальної ДЮСШ №1 м. Суми.

К:00035 - 00.38 «Я раньше, когда ходила на танцы, мы до сих пор целый год, учили этот танец, выступили уже два раза и до сих пор этот танец учим».

00.46+ 00.48 «А здесь, вот я три месяца позанималась, меня сразу пустили в Бердянск...» 00.53 Вот, еще три месяца позанималась, поехала ...тут, в Сумах, в Манеж, заняла 2-е место. Теперь, в конце зимы поеду в Житомир.» 01.04

02.07 Какие элементы ты умеешь делать? – «Переворот», «колесо» сразу умела делать, «переворот», потихоньку учусь «фляк», «стойку» могу...02.15

В\к: спортивна зала 23-ої школи;

початкова підготовка.

Епізод тренувань дітей, зокрема, К. Горун.

Автор з\к: Гімнастичні зали сумських комунальних закладів буквально переповнені юними спортсменами. Приміром, рік тому коштами громади Сум вдалося перебудувати одне з приміщень 23-ї школи. І одразу ж у цих стінах поселилася дитячо-юнацька спортивна школа №1- відділення спортивної аеробіки. Лише за минулий рік на початкову підготовку, прийшло 130 дітлахів – віком від чотирьох до семи років. Переважно, дівчатка, проте й серед хлопчиків, – каже тренер Андрій Фастов, – охочих чимало.

Синхрон. Андрій Фастов – тренер-викладач комунальної ДЮСШ № 1 м. Суми.

К:00034 - 00.18 «Очень много детей занимается этим видом спорта. 00.21 У нас недавно был Всеукраинский турнир «Кубок Слобожанщины», было заявлено больше 300 спортсменов, и это показывает насколько популяризирован этот вид спорта в Украине».00.34

Автор з\к: Вправи зі спортивної аеробіки, дійсно, доволі важкі. Зрештою, - це синергія: краса й гнучкість тіла, пластика рухів та динамічна сила - від художньої гімнастики, а ось - витривалість, складність численних стрибків, переворотів та силових комбінацій - від спортивної гімнастики.

Синхрон. Оксана Дубинська – президент Федерації зі спортивної та фітнес аеробіки в Сумській області.

К:00056 - 07.42 «Сьогодні спортивна аеробіка, вона входить до гімнастики, до Федерації гімнастики, тому, перш за все, - це гімнастична дисципліна, а вже потім її особливість така, що вже треба виконувати не тільки гімнастичні елементи, а й треба виконувати специфічну хореографію. Тобто, це складно координований вид спорту».08.04

Автор з\к: Оскільки останнім часом програми підготовки ускладнюються, - кажуть тренери, - тож і чоловіків, котрі обирають цей вид спорту, стає все більше.

Синхрон. Андрій Фастов – тренер-викладач комунальної ДЮСШ № 1 м. Суми.

К: 00033 - 00.33 «Дело в том, что спортивная аэробика, на данный момент шагнула далеко вперед, и там сейчас появилось очень много элементов сложных и в Европе, и в мире, и на чемпионатах хотят видеть гимнастов, которые могут ритмично работать под музыку, и в это же время, выполнять сложные элементы».00.55

В\к: зала відділення ДЮСШ «Спартак»: тренування дорослих спортсменів;

Автор з\к: Сучасна аеробіка, хоч і не олімпійський вид спорту, проте визнаний у всьому світі. Розвивається під патронатом Федерації України зі спортивної аеробіки та фітнесу. Допоки, вершиною олімпу для юних обдарувань є Всесвітні ігри. Минулорічний польський Вроцлав, приміром, був успішним для наших спортсменок. У складі національної збірної України Катерина Великодна, здобула четверте місце в програмі «степ-аеробіка».

Епізод виступу К. Великодної у Польщі.

Синхрон. Оксана Дубинська – президент Федерації зі спортивної та фітнес аеробіки в Сумській області.

К:00056 - 00.39 «...Є дуже талановиті спортсмени і в нашому місті, які представляють область, такі як: сьогодні це - Анастасія Литвин, Великодна Катерина, Курашвілі Анастасія, Гайда Станіслав, тобто, це ті спортсмени, які вже є досвідчені, які приймали участь в чемпіонатах Європи...01.00, в інших титулованих таких змаганнях.01.04 На них ми зараз покладаємо велику надію. Маємо надію, що вони зараз потраплять на змагання в Марокко- це Всесвітня гімназіада й потім через два тижня приймуть участь у чемпіонаті світу».01.22

Автор з\к: Серед гімнасток, на які особлива надія тренерів, – фіналістка минулорічних Всесвітніх ігор, бронзова призерка Чемпіонату Європи в італійській Анконі, студентка педуніверситету Катерина Великодна.

Синхрон. Катерина Великодна – майстер спорту міжнародного класу, вихованка ДЮСШ «Спартак» м. Суми.

К: 00059 - 00.56 «Занимаюсь я уже 14 лет, привела меня в этот вид спорта бабушка. 01.02 Изначально, он мне не сильно понравился, потому что очень много движений, координация... Но потом все было хорошо, и я начала тренироваться» 01:12.

(перекрити відео) 01:39 «Участвовала в чемпионатах мира, чемпионатах Европы. Это был - первый мой чемпионат мира - был в 2012 году, в Болгарии, Софии. Потом был чемпионат Европы в 2015 году, во Франции. Также ездили на чемпионат мира в Корею, вот он был год назад - в 2016 году и самые мои крупные соревнования были вот буквально летом, в июле месяце, это были Всемирные игры.02.04 Мы там заняли 4-е место». 02.08 + 03.07 Это была моя мечта, и я хотела туда попасть, я стремилась к этому...». 03.10.

Епізод виступу Національної збірної на Всесвітніх іграх, у Вроцлаві.

К: 00059 - 03:46 «На данный момент, я думаю, что из всех городов, которые существуют в Украине и занимаются спортивной аэробикой, пока это Запорожье» 04:00+ 04.05 Мы, город Сумы, и Запорожье, мы самые такие... два конкуренты». 04.08.

Епізод тренувань дорослих спортсменів.

Автор з\к: Оксана Дубинська цілком заслужено вважається засновником спортивної та фітнес аеробіки на Сумщині. Завдяки їй, батькам спортсменів, колегам-однодумцям цей вид спорту з'явився в дитячо-юнацьких школах: «Спартак», «Суми» та №1. Нині є доступним для студентської молоді, зокрема, й завдяки секціям Сумського державного університету. Врешті-решт, з'явилася когорта талановитих зірочок.

Синхрон. Дар'я Артюхова – кандидат у майстри спорту, вихованка ДЮСШ «Спартак» м. Суми.

К: 00060 – 00:05 «...Дома как-то скучно, а тут весело, интересно, можна чому-то новому навчитися». 00:10 - На шпагат, наверное, садишься? - Да. -Что еще можешь делать?

(перекрити відео) 00.21 Могу перевороты делать, могу прыжки прыгать. 00.28 - Чему хочешь научиться? + 00.34 - Связку «рандат - фляг»...00.36 + 00.38 Это когда ты как колесо делаешь, только вверху соединяешь ноги, а потом приземляешься и назад прыгаешь». 00.44+ 00.58 И чтобы выступить, и, чтобы себе доказать, что я могу стремиться к чему-то и что-то научиться новое, ну, и чтобы делать».01.08

Синхрон. Софія Сергієнко – вихованка ДЮСШ «Спартак» м. Суми.

К:00058 – 00:11 «Я занимаюсь 4 года уже...- Нравиться? - Да, очень. У меня с детства хорошая растяжка. 00.22 И мама сказала, что я буду ходить на тренировку именно сюда, бо я, во-первых, возле дома живу, и мама захотела, чтобы я ходила именно сюда. 00.38+00.48 Я очень хочу научиться новому...».00.54

Автор з\к: Слід зазначити, що в Сумах спортивною аеробікою займається близько чотирьохсот осіб. Тривалий час сумчани у лідерах - поважний й доволі сильний суперник для багатьох українських, і не лише українських, а й міжнародних, команд. Доказом тому й щорічний Всеукраїнський турнір зі спортивної аеробіки, що відбувається в Манежі Сумського державного університету. Престижні змагання якнайкраще засвідчують: хто ж головний кандидат на участь у майбутньому чемпіонаті світу, що має відбутися в Португалії.

Епізод виступу наших гімнастів.

Синхрон. Оксана Дубинська – президент Федерації зі спортивної та фітнес аеробіки в Сумській області.

02.32 Ще є невелика мрія потрапити на Європейські ігри. Це в програмі «Європейські олімпійські ігри», вони так називаються, нещодавно їх включили саме зі спортивної аеробіки у свою програму, вони відбудуться у

19-ому році, у Мінську. І ми маємо надію, що там теж будуть наші спортсмени. 02.50

Автор з\к: У складі Національної збірної, окрім Катерини Великодної, вихованець СумДУ - Владислав Великодний та студентка сумського педагогічного університету Анастасія Литвин. Однак у фарватері лідерів наразі - потужний юніорський резерв: серед кандидатів у збірну, щонайменше, - п'ятнадцятеро сумчан.

Відео. Епізод «Авангард». ДЮСШ «Суми».

Автор з\к: У середмісті, на стадіоні «Авангард», діє дитячо-юнацька спортивна школа «Суми». Групи старшої та початкової підготовки також переповнені: тут тренується майже сотня дітлахів. Очевидно, що стіни й цього комунального закладу також затісні для всіх охочих.

Синхрон. Анна Корнієнко – майстер спорту України зі спортивної аеробіки, тренер-викладач комунального закладу ДЮСШ «Суми».

К: 00027 - 00.55 «Очень много деток приходит, именно в нашем зале, - мы набрали до 40 человек,- и мальчиков, и девочек... 01.08 «Есть перспективные дети, уже за 2 месяца видно результаты» 01.28

В\к: епізод тренувань дітей;

Синхрон. Анна Дудченко – вихованка комунального закладу ДЮСШ «Суми».

К:00029 - 00.25 «Я займалася спортивною гімнастикою, а потім мене мама перевала на спортивну аеробіку».00.34

01.20 «... Можу робити «страдл», «козак», «пайк», «групировку» і багато чого різного...01.23 - 01.29 Так, я була вже на змаганнях...». 01.34

Синхрон. Катерина Майборода – вихованка комунальної ДЮСШ «Суми».

К:00028 - 00.08 «...Мне нравится делать трюки, я люблю двигаться и прыгать. 00.12 Меня привела сюда мама, потому что я очень захотела».00.33 (К.синхрону).

Синхрон. Анна Корнієнко – тренер-викладач комунальної ДЮСШ «Суми».

К: 00027 - 01.29 «Именно со стадиона «Авангард» ездил смешанная пара Серик Ольга и Серик Ярослав и заняли первое место на международном турнире в Венгрии.01.36 Это мои воспитанники». Так что, я думаю, в Украине это будет популярным видом спорта».01.28

Автор з\к: Звісно, рано чи пізно ці хлоп'ята та дівчатка оволодіють своїми сальто, «групуваннями», іншою еквілібристикою, і, поза сумнівом колись-таки виростуть до справжніх майстрів спорту. Однак, що далі? Чи стане набута важкою працею майстерність для них перепусткою на європейські чемпіонати чи світові ігри. Спортивних здобутків, як знаємо, без фахового суперництва не буває. Спорт - це не лише важко, але й надто дорого. Виходом із становища могло б бути спонсорство, проте охочих вкладати кошти у майбутнє нації, не так вже й багато. В українських реаліях, - каже Оксана Дубинська, сподіватися доводиться хіба що на батьків вихованців.

Синхрон. Оксана Дубинська – президент Федерації зі спортивної та фітнес аеробіки в Сумській області.

К:00056 - 03.19 Батьки, батьки, батьки - це дуже велике таке слово, без їхньої підтримки неможливо досягнути ніякого результату. Але, пізніше, якщо ти вже потрапив до складу збірної команди України, ми завжди просим підтримку і в Сумській міській раді, і в обласній державній адміністрації. 03.35. Чи вистачає цих коштів? Їх не вистачає, їх катастрофічно не вистачає. (Ми прагнемо, щоб фінансування і в місті Суми, і в області було кращим. Тому що, якщо спортсмен у спортивному залі проводить дуже багато часу і потім представляє державу, своє місто, він достойний... він гідний того, щоб все ж таки мав можливість виїхати на такого роду змагання.) 04.04 Не для одного батька виїхати й заплатити одну або дві тисячі євро, а якщо це не одні змагання, а декілька, то це неможливо.04.11

Автор з\к: Спортивна аеробіка, власне, як і будь-який інший вид спорту, дисциплінує, гартує вдачу, розвиває особистість, вчить гідно долати

найскрутніші ситуації. Не дивно, що гімнасти, зазвичай, досягають вагомих результатів не тільки у спорті, а й в іншій своїй діяльності.

Відео. З\к:

К:00056 - 05.10 «Мета кожного тренера - це виховати спортсменів найвищого рівня, а ще є така мета, це вже можливо, я говорю як викладач вищої школи, про те, щоб були такі вихованці, які потім на ланках тренера могли покращити результати навіть свого тренера».05.29

Епізод виступу вихованців тренера на Всеукраїнському турнірі в Манежі;

Фото юніорів. Стоп-кадр!

К. відео.

ЗСТ

Кінцеві титри:

студТВ «11 поверх»

СумДУ - 2018 р.

3. «Між хутором і світом»

ЗСТ «Між хутором і світом: культурницька місія Пантелеймона Куліша»
(другий - наступний кадр).

Відео.

смт. Вороніж, учасники конференції на малій батьківщині П. Куліша.

Автор з\к: Йому судилося бути першим. Першим, хто запровадив українську фонетичну абетку, «кулішівку», першим творцем національного історичного роману «Чорна Рада», першим, хто переклав Біблію рідною мовою, а також твори Шекспіра, Байрона, Гете, Шиллера, інших світових велетів. Йдеться про Пантелеймона Олександровича Куліша - письменника, перекладача, історика, фольклориста, громадського діяча. Двохсотріччя від дня народження одного з корифеїв української літератури минулого року відзначала світова громадськість. До численних заходів долучився і Сумський державний університет. Три дні поспіль: 19 - 21 вересня, працювала міжнародна наукова конференція «Між хутором і світом: культурницька місія Пантелеймона Куліша». Науковий форум увійшов до циклу міжнародних наукових конференцій «Пантелеймон Куліш – 200 років». Проводився на виконання Постанови Верховної Ради України щодо відзначення ювілею на державному рівні.

Синхрон. Олена Ткаченко – завідувачка кафедри журналістики та філології СумДУ, професорка.

К:00044 - 00.00 «Щиро дякую усім громадським та державницьким інституціям, зокрема, Національній Академії Наук України, і пишаємося тим, що маємо змогу брати участь у всеукраїнській програмі з нагоди двохсотліття народження Пантелеймона Куліша. Лідера національницького українського руху, письменника, вченого, журналіста».

Автор. з\к: Конференція спрямовувалась на вирішення важливих соціальних та гуманітарних проблем з питань історії та теорії української й світової літератури, масових комунікацій, перекладознавства, тощо.

У доповідях та під час дискусій розкривалися, зокрема, й питання культурницького націоналізму Куліша та історіософських ідей, його складних стосунків у мовній царині з галичанами, відлуння в сьогоденні ідей роману «Чорна рада». Вказувалося на сумніви і хитання в поведінці та поглядах, на багатозначність в оцінці української еміграції тощо.

Синхрон. Олесь Федорук – керівник Центру дослідження життя і творчості П. О. Куліша Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка.

К: 00029 - 01.09 «Феномен, я вже так не один раз про це говорив на радіо, на телебаченні, що феномен, передовсім, те, що він один із творців сучасної української модерної культури, але не один із таких творців рядових, а один із чільних творців. Тобто, ми по суті були б іншими якби не було в нас Куліша. Таку місію на себе взяли Тарас Шевченко, Пантелеймон Куліш, Микола Костомаров. Сьогодні Пантелеймон Куліш - це видатний український мислитель, будівничий українського інтелектуального і культурного простору. Видатний письменник і перекладач. Це особистість, яка свідомо поставила знак рівності між «Україна» та «українська мова», яка утверджувала Україну та мову свого народу твердо і наступально впродовж усього свідомого життя».

Автор з\к: Конференція мала мультидисциплінарний характер. Тож провідні вчені, викладачі, краєзнавці й шанувальники охоче обмінювалися думками щодо ролі Пантелеймона Куліша в розвитку української мови, в побудові національного літературного процесу, участі в науковому та суспільно-політичному житті. Йшлося про подвижництво та національну місію.

Серед поважних гостей - академік Микола Жулинський.

Синхрон. Микола Жулинський – академік НАН України, директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка.

К:00030 - 00.27 «Різниця між хутором і світом, на перший погляд, парадоксальне поєднання і, здавалося б, певною мірою антагоністичне, тому що в нашому сприйнятті хутір - це щось таке «відмежоване, зосереджене само в собі», але ми на прикладі Пантелеймона Куліша і його життя, його діяльності

бачимо, що хутір це своєрідний стартовий майданчик з якого Пантелеймон Куліш вирушав у великий світ, я не буду тут говорити про його переклади Шекспіра і Біблії і так далі. Не буду я говорити по іншу діяльність, але треба сказати ось про що: Пантелеймон Куліш був тим культурним провідником нації, який усвідомлював свою національну місію, місію утверджувати українські цінності, передовсім мову, культуру, історію. В нього був доволі критичний погляд на історію, козаччину, як ми знаємо, але це не виключало його глибокого патріотизму, усвідомлення того, що Україна повинна вийти з того колоніального «гетто», в якому вона опинилася внаслідок загарбання України Російською імперією, вийти у європейський світ».

Автор з\к: Науковці Центру дослідження життя і творчості Куліша беруть активну участь у ювілейних заходах щодо вшанування пам'яті видатного письменника. Його керівник Олесь Федорук переконаний, що про автора «Чорної ради» варто згадувати передовсім як про модератора літературного процесу 19 століття.

Синхрон. Олесь Федорук – керівник Центру дослідження життя і творчості П. О. Куліша Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка.

«Навіть ті 3 факти, які найбільше згадують, що він був творцем українського правопису, який ліг у сучасний український правопис. Ми невідомо як би писали якби не Куліш. Він був одним із перекладачів, тобто перекладав Біблію, він переклав її майже всю. І завершили цю роботу Іван Пулюй та Іван Нечуй-Левицький. Перший повний переклад Біблії ми йому завдячуємо. Так само ми йому завдячуємо 13 п'єс Шекспіра. Коли нація не має цих текстів світової культури, світової скарбниці, то це не повноцінна нація. І це дуже добре розумів Куліш. І третє, про що всі говорять, як правило, коли згадують про Куліша, це він - автор першого соціально-історичного роману «Чорна Рада» і про нього можна говорити багато в цьому ключі. Він був довгий час модератором літературного процесу, він визначав канони літературні і літературознавчі. Те, що ми прочитуємо українську літературу саме у такий спосіб як в 19 ст. То ми багато чому завдячуємо саме Кулішу.

Він багатьох літераторів увів у світ, таких як Марко Вовчок, Івана Нечуя-Левицького, він був редактором перших його оповідань. Свою дружину Ганну Барвінок, і меншого масштабу літераторів. Він був дуже потужним промоутером, видавцем і редактором, мав власну друкарню. У 19 ст. українська література не могла повноцінно розвиватися, коли всі тексти набиралися в російських друкарнях. А друкарі не знали української мови. Це механічний був процес. Куліш це дуже добре зрозумів, відчув і завів, запровадив власну друкарню. І там виходили знакові тексти, такі як: ну, окрім Марка Вовчка, згаданої, два томи Квітки - Основ'яненка, або петербурзький журнал «Основа» виходив 2 роки в тій друкарні, або «Кобзар» Шевченка 60-го року. Ну, і ще одне, що варто мабуть згадати, це його участь, може більше пасивна, може більше ідеологічна, але все ж таки участь у Кирило-Мефодіївському братстві і в принципі воно було б теж інше, якби не діяльність Куліша в 40-вих роках. Треба сказати, що Куліша взагалі арештували і засудили не за участь, а за, як формулювали вирок: «за чрезмерную любовь к родине Малороссии». От такий був вирок і його та Шевченка засудили не за участь у братстві, а за його твори. Потім ті твори були вилучені та заборонені, і його заслано на 3 роки до Тули».

Автор з\к: Доктор наук із соціальних комунікацій Володимир Садівничий зачитує звернення від директора Інституту української мови Павла Гриценка.

К:00048 - 01.20 «Сьогодні нам українцям необхідно усвідомити роль Куліша - новотворця, бо саме сьогодні Україна переживає бурхливий період уведення в правові береги української мови, як держави. Куліш цікавий усіма своїми проявами, бо він - Куліш. Користуючись нагодою, я дякую всім, хто докладає велетенських зусиль для удоступлення кулішевої спадщини, словесної автентики видатного письменника. Бажаю учасникам спільної та цікавої праці. З повагою Павло Гриченко, Інститут української мови Національної Академії Наук».

Автор з\к: «Складні стосунки: Пантелеймон Куліш, галичани та історія української мови» - тема доповіді одного з провідних дослідників Міхаеля

Мозера. Професор славістики Віденського університету звертає увагу на різні перипетії кар'єри Куліша, вказує на те, що попри величезні заслуги щодо розвитку української літературної мови часом він був складною та навіть суперечливою постаттю.

Синхрон. Міхаель Мозер – професор славістики Віденського університету (Австрія).

К:00080 - 00.03 «Щодо суті конференції також досить вже побачили багатогранність цієї особи, про яку ми будемо говорити, про його величезні заслуги і також про дуже цікаві аспекти його життя. І моя особиста доповідь зосереджується саме на цій інколи двозначних моментах це, до речі, все ж таки звичайнісінька річ, що люди інколи неоднозначні і це, зокрема, стосується людей зі сфери мистецтва, літератури... У Куліша ми бачимо, що з огляду на українську мову це мій справжній герой, тобто саме нею я найбільше цікавлюсь значно більше ніж поодинокими особистостями, а його заслуги супроти історії української мови величезні, з другого боку є також певні моменти на які варто звертати увагу. Як я сказав у виступі, Куліш був фанатиком правди. Ми також фанатики правди, тому ми не замовчуємо різні аспекти його життя». 02:52

Кор. з'як: Попри століття Пантелеймон Куліш і досі на часі. Сьогодні, коли українці ціною власного життя відстоюють національну ідентичність, кулішівські наративи надихають.

Синхрон. Микола Сулима – вчений-літературознавець, академік НАН України.

К:00037 - 01.27 «Я дуже радий, що Україна повертається до Куліша. Ви знаєте, що надрукували поштову марку, викарбували монету. Тобто ми достойно відзначаємо ювілей цього справді великого чоловіка, якого на жаль довгий час замовчували і паплюжили, можна навіть так сказати, а зараз його час і головне, що він актуальний і до нього треба повертатися, його треба переріхувати. Там дуже багато відповідей на питання, які сьогодні постають перед Україною.» 02:04

Синхрон. Микола Жулинський – академік НАН України, директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка.

К:00030 - 02.06 «Тому в особі Куліша поєднується людина, яка є дуже глибоким та усвідомленим патріотом і в той же час він є і європейцем, західником. Тобто він розумів, що майбутнє України залежить від національної еліти. Їх треба виховувати, національна еліта, передовсім, інтелігенція, зобов'язана все робити для того, щоб прийшло до народу усвідомлення хто вони той народ, звідки вони, яка їхня історія, що вони володіють унікальною культурною спадщиною, що вони володіють чудовою мовою, якій доступно будь-що, і переклад Біблії, і переклад Шекспіра, і створення романів, повістей, які він створював сам. Тому ця культурницька місія Пантелеймона Куліша є надзвичайно важливою. Як не дивно, вона і сьогодні надзвичайно актуальна, і Куліш нам сьогодні потрібен, тому що його приклад повинен бути прикладом для нашої національної української еліти, тому що, процес національного усвідомлення він тривалий, і він і сьогодні є надзвичайно актуальною проблемою».

Автор з\к: Участь у науковому форумі взяли викладачі закладів вищої освіти III–IV рівнів акредитації, співробітники наукових та науково-дослідних установ, письменники, журналісти, краєзнавці, представники органів влади. Загалом подано 104 доповіді від 107 учасників, серед яких: сімнадцятеро молодих учених, три академіки та 32 доктори наук.

Синхрон. Вікторія Погрібна – завідувачка кафедри журналістики Національного університету «Запорізька політехніка».

«Я дуже люблю ваш університет, я дуже рада, що сьогодні зібралось таке поважне товариство на конференцію присвячену творчості Кулішу. І рада всіх дуже бачити». 00.35

Синхрон. Ольга Мітчук – декан факультету журналістики Міжнародного економічно-гуманітарного університету ім. Степана Дем`янчука (м. Рівне).

К.00024 - 00.04: «Щирі вітання для наших найкращих, улюблених друзів із Сум. Враження звичайно від конференції надзвичайно позитивні. Тому, що велич Куліша як літератора, як українця є величною. І її однозначно потрібно щомиті, щоразу вшановувати. Вшановувати пам'яттю, вшановувати наукою, вшановувати нашими провадженнями. Тому що Куліш - це є особа, яка є Україна. А Україна - це ми! І власне якщо людина не знає минулого і не слідує за його певними, хорошими початками майбутнього мабуть не буде».

Автор з\к: Українська глибинка вміє вражати. Бо ж дала світові величезне сузір'я яскравих знакових особистостей. Маленький живописний Вороніж на півночі Сумщини - батьківщина видатного українця. У серпні тут відбулися урочистості з нагоди відкриття пам'ятника Кулішу. Учасники конференції зі щирим інтересом знайомляться з історичними місцями, наснажуються духом національної величі.

Синхрон. Міхаель Мозер – професор славістики Віденського університету (Австрія).

«...Цей дух місця, це вражає без сумніву, тобто відчувається дух цього видатного міста. Російська мова також є, але це насправді дуже вражає, зокрема, мені сподобалось коли ми заїжджали до Шостки.

Автор з\к: На колишньому обійсті Кулішів вже майже нічого не залишилося. Хіба що криничка поблизу із прадідівським «гусачком», куди за водою бігав малий Панько. Посеред селища - бароковий Михайлівський храм кінця 18-го століття. Колись у цих стінах діяла церковно-парафіяльна школа, де навчався грамоті майбутній письменник. Переповідають, що взимку, за лютої негоди, дітлахам доводилося ночувати в стінах храму. Якось уночі дяк Андрій прокинувся від світла: виявляється маленький Пантелеймон щось малював перед свічкою.

Синхрон. Тетяна Рязанова – краєзнавець.

01.55 «Це єдина пам'ятка, яка залишилася у нас, у Воронежі, яка повністю пам'ятає Куліша. Храм двоповерховий. Перший поверх, на першому поверсі був зимовий храм, він опалювався, і він освячений був на честь Миколи та

Варвари, святих, а другий поверх - це поверх літній, тут служби йшли, в основному, в літній час, і вони освячені на честь архангелів Михаїла і Гавриїла...02.26 На нижньому поверсі знаходилась церковна парафіяльна школа, де і навчався свого часу Пантелеймон Олександрович Куліш, у дяка Андрія. То ж, відповідно, стіни цього храму пам'ятають маленького Куліша таким, яким він був тут, в свої часи, у Воронежі».

Автор з\к: Іван Арсентійович Свистун - із роду Кулішів, праправнук у шостому коліні. Розповідає, що багато чого пам'ятає від своєї бабусі.

Синхрон. Іван Свистун – житель смт. Вороніж, праправнук П. Куліша у шостому коліні.

«У них трохи була сварка за землю - тоді ж як землю цінили, а такого що іменно... нащадки бабушку називали Кулішиха, а фамілія Новикова, а вообщє наш район, де ми раньше жили, називався Кулішівка. Там жили багато з фамілією Куліші - однофамільці, родом були чи трьохродними моєї мамки, сестри і брати, а ми вже їх діти в четвертому поколінні . Я вже праправнук в шостому поколінні по лінії діда. Діда звали Никифор - Новик Никифор. У сім'ї ніхто не займається письменництвом. Нас багато в сім'ї - п'ять братів та одна сестра. А в брата внучка зараз живе в Сумах. Вона вже в 6 класі пише твори, вірші, красиво малює. І в другого брата також внучка пише вірші та малює, але твори не пише».

Автор з\к: У приміщенні місцевої бібліотеки розташований музей – світлиця. Місцеві жителі дбайливо зберігають пам'ять про знаменитого земляка. Про розлогий кулішівський родовід докладнішої інформації, певне, і не знайти.

Лайф (фрагмент розповіді).

Синхрон. Наталія Сидоренко – професорка Інституту журналістики КНУ ім. Т. Г. Шевченка.

К: 01203 - 00.00 «Радісно, побувати на батьківщині Куліша, тому що я перед собою ніколи не ставила питання: в яких умовах, в якій місцевості, в якій природі народився, виріс Пантелеймон Куліш, тому що він справді багатогранний у всіх відтвореннях, у всіх іпостасях того чи іншого

життя...00.22 І, власне, сама конференція, яка досить багато епізодів, дуже багато текстів заторкнула, показала нам поверхні й в глибині, власне, що спонукало Куліша до тих чи інших творів...00.38 І я думаю, що це теж ще один поштовх до того, щоб «кулішезнавство» продовжувалося, щоб видобували з архівів те, що досі ще є невідомим, а ми розуміємо, що резервів досить багато, потенціалу дослідників досить таки багато, щоб справді Куліш став для нас цілісним і зрозумілим...01.06 Ой, ідей, звичайно, завжди буває дуже багато і, незважаючи на те, що багатьох людей, багатьох дослідників знаєш, не завжди я, скажімо, думала, що той чи інший досліджує Куліша, що Куліш настільки нам близький, незважаючи на те, що це було два століття тому...01.26 Як сказав Микола Сулима, ми повинні відкривати й відкривати, бо уроків для того, якою має бути Україна, у нас досить багато. Це уроки не засвоєні, тому ми час від часу, виявляється, повертаємося до того, що могли б уже здійснити, а треба читати класиків».

Автор з\к: Вражає скарбами і єдиний в Україні Літературний музей Пантелеймона Куліша в місті Шостка. Серед експонатів: всі екземпляри видань легендарного історичного роману «Чорна рада»; переклади творів Шекспіра; зразки оригінальних гетьманських автографів. На чільному місці - знаменита «кулішівка» - авторська абетка, що стала основою сучасного українського правопису. Впадає в око й автентичне гаптування - філігранна робота Олександри Білозерської-Куліш, або ж Ганни Барвінок, письменниці й дружини Куліша.

В інших відділах - діджитал арт, коворкінг-зона на навіть підлога, якою, за свідченням співробітників музею, свого часу ходили Шевченко та Куліш.

Автор з\к: Екскурсанти охоче оглядали музей, фотографувалися та ділилися враженнями.

Синхрон. Володимир Садівничий – доцент кафедри журналістики та філології СумДУ, член оргкомітету.

«Час та зусилля, витрачені на підготовку й проведення конференції вартували того. Ми провели захід дійсно міжнародного рівня. Ми належно вшанували

пам'ять Панька Олельковича Куліша. Ми підняли, надіюся, інтерес до його творчості та подвижницької праці».

Автор з\к: Міжнародна наукова конференція добігає кінця. Організатори прагнули, аби цьогорічна осінь, мальовничі краєвиди Сумщини, спілкування досхочу надихнули вчених, стали поштовхом до нових відкриттів.

К. відео

ЗСТ

Автор - Ксенія Чорна.

Камера - Максим Лук'яненко, Богдан Черняков.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи мною була опрацьована теорія відеонарису, здійснено аналіз телециклу «Гра долі» та створено 3 відеонариси:

1. Репортаж-нарис «Людина, яка об'єднала континенти» – авторський задум п'ятихвилинного відеотвору, створений з метою, передусім, показати вдачу героя, взірць справжньої мужності через спогади, місця, де він бував, малу батьківщину, яку не з доброї волі залишив навіки. Формат твору – репортаж-нарис, з елементами портретного опису. Нашою місією було запросити глядачів до дискусії, колективної чи індивідуальної, запропонувати замислитися, зробити власні висновки з побаченого. Відеонарис є творчою роботою, в якій ми не ставили перед собою завдання знайти істину, підтвердити чи спростувати певні факти, навпаки, для нас важливо було показати різні версії, різні погляди на заплутаний життєпис Івана Даценка.

2. Колективний портретний нарис «Досконалість руху» – чотирнадцятихвилинний відеотвір про розвиток у Сумах такого складного виду спорту як спортивна та фітнес - аеробіка, досягнення юних спортсменів та проблеми, які вони долають на шляху до п'єдесталу перемоги. Ідея полягала в тому, щоб створити нарисовий твір із відеостилістикою неігрового, тобто документального кіно. Важливо було показати: наскільки популярна спортивна та фітнес - аеробіка на Сумщині, привернути увагу до фінансових проблем Федерації, спонсорської, організаційної, іншої підтримки спортивної гордості Сумщини. Слід також відзначити, мотивацією для виробництва стали наші талановиті спортсмени.

3. Портретний нарис «Між хутором і світом: культурницька місія Пантелеймона Куліша» – майже сімнадцятихвилинний історичний портретний репортаж-відеонарис про Пантелеймона Куліша. Наснагою для цього твору стала яскрава подія – міжнародна наукова конференція в Сумському державному університеті, присвячена 200-річчю від дня народження історичної постаті. Нашим завданням було докладно висвітлити

перебіг наукової конференції, зафіксувати ключові тези виступів та ґрунтовні ексклюзивні коментарі вчених. За жанровим різновидом, це не класичний відеонарис, а радше – репортаж-відеонарис. Тип передбачає авторську оповідь про суть події з паралельним екскурсом в історію, що й вивершує портрет історичної постаті.

Отже, всі три представлені відеотвори мають не лише інформаційний, а й розважальний характер. Новинний формат інфотейнмент, або ж, так мовити, soft news «легкі» новини, до яких належать і нарисові типи, дозволяє експериментувати із формою, розширюючи діапазон зображувальних засобів тележурналістики.

Таким чином, створивши три відеонариси, ми ще раз переконалися, що жанр має складну специфічну структуру. Він будується на документальній основі із використанням художніх засобів та прийомів, відеостилістики, властивою, передусім, для неігрового та ігрового кіно.

Всі три роботи були опубліковані на YouTube-каналі кафедри журналістики СумДУ:

1. Репортаж-нарис «Людина, яка об'єднала континенти» - <https://www.youtube.com/watch?v=q7AbMVENYxM&t=4s2> Переглядів – 868.
2. Портретний нарис «Досконалість руху» - <https://www.youtube.com/watch?v=rs6-nxvnSrY> Переглядів – 1000.
3. Портретний нарис «Між хутором і світом: культурницька місія Пантелеймона Куліша» - <https://www.youtube.com/watch?v=WZwN4DOOcU8> Переглядів – 203.
4. Посилання на YouTube – канал «Гра Долі» - <https://www.youtube.com/channel/UCeIWTp4o30R6-gx7CeGtT0g> Переглядів – середній показник до 3000.